

TEPAV : “HÜKÜMET’İN AB YOL HARİTASI DÜZENSİZ”

**TEPAV | Dış
Politika Etütleri**

Nisan 2007

Bilindiği üzere, bugün gelinen noktada Avrupa Birliği (AB) Bakanlar Konseyi 2006 Zirve kararı ile özlü müzakerelerin sekiz fasılda açılmamasına karar vermiş, bu da Türkiye’deki AB projesine yönelik kamuoyu görüşünde olumsuz bir yönelim yaratmıştır. Ancak AB süreci çerçevesinde ele alınması öngörülen birçok değişiklik, aynı zamanda Türkiye’nin küresel ekonomideki rekabet gücünün iyileştirilmesi için gerekli ekonomik ve toplumsal dönüşüm açısından da belirleyici öneme sahiptir. Dolayısıyla sürecin yavaşlamaması ya da kesintiye uğramaması hayati önem taşımaktadır. Türkiye – AB ilişkilerinde genel bir durgunluk yaşandığı kanısının yaygın olduğu bir dönemde, önümüzdeki yedi yıllık süreç içinde AB müktesebatına uymak için atılması gereken adımların zaman dilimlerine ayrılarak sıralandığı bir dokümanın hazırlanması, sürecin teknik anlamda kesintiye uğramadan devam ettiğine işaret etmesi bakımından memnuniyet verici bir gelişmedir.

Ancak, 2007-2013 için öngörülen yol haritasının hazırlanmasına ilişkin bazı sorunlar göze çarpmaktadır. Bu türden bir çalışmada göz önünde tutulması gereken temel husus, AB uyum programına ilişkin eylem planının Türkiye’nin makro ekonomik alandaki reform önceliklerine paralel olarak belirlenmesi gereğidir. Ne var ki, karşımıza çıkan tabloda, bu makro perspektif ve onun getirdiği öncelikler gözetilmeksizin topyekün ve düzensiz bir sıralama izlenmiş olması son derece sakıncalı bir durum ortaya koymaktadır. Her ne kadar Türkiye ekonomisinin gelişimi, AB uyum süreciyle sınırlanamayacaksa da, Türkiye’nin geleceği için elzem olarak algılanması gereken bu iki süreç arasında bir eşgüdüm sağlanması gereği açıktır.

Bir diğer önemli husus, açılış kıstaslarının yerine getirilmesi için çıkarılması öngörülen düzenlemelere ilişkin yapılması gereken ön hazırlıklarla ilgilidir. Bu kapsamda AB müktesebatına uyum sağlamak için mevzuatta yapılacak değişikliklerin doğuracağı sonuçların ekonomik ve sosyal etkilerini ölçen analizlerinin yapılması gereği ortaya çıkmaktadır. AB sürecinde yaşanan siyasi gerginliklerin de etkisiyle, Türkiye’de etki analizi yapabilme kapasitesini geliştirecek ortam oluşturulamamıştır. Doğal olarak, ilgili fasıllar kapsamında yeterli etki analizi yapılamamıştır. Çok kısıtlı sayıda sektör ve alanla ilgili olarak yapılan etki analizleri de toplumun süreçten etkilenebilecek kesimleri ile yeterince tartışılmamış, toplumsal uzlaşa sağlanması için gerekli platform yaratılmamıştır. Eylem planı, yapılacak düzenlemelerin öncelik sırasının sağlıklı bir şekilde belirlenmesi ancak etki analizleri sonrasında mümkün olacaktır.

TEPAV : “HÜKÜMET’İN AB YOL HARİTASI DÜZENSİZ”

Hazırlanan yol haritası toplamda yaklaşık 800 birincil ve ikincil yasal düzenleme içermekte olup, bir o kadar da AB düzenlemesine referans vermektedir. Burada karşımıza çıkan bir başka sorun, bahsi geçen düzenlemelerin bir kısmı henüz tasarı aşamasına dahi gelmediğinden, yazılı metinlerine ulaşmanın imkansızlığıdır. Yapılması düşünülen düzenlemelerin içeriği hakkında yeterli bilgi ya da veriye erişim olmadığından sivil toplum kuruluşlarının sağlayabileceği görüş bu aşamada kısıtlı olacaktır.

Eylem planında 22. dönem 5. yasama yılı süresince 39 birincil düzenleme ve 214 ikincil düzenlemenin uygulamaya geçirilmesi taahhüt edilmektedir. Yasama yılının sonlanmasına bu denli kısa bir süre kalmış, genel seçim sürecine girilmiş ve öngörülen yasal düzenlemelerin bir kısmının henüz taslak aşamasında olduğu göz önünde tutulduğunda, bu hedeflerin sağlıklı bir takvime bağlanmadığı düşünülmektedir. Yukarıda da değinildiği üzere, gerek etki analizleri gerekse geniş tabanlı siyasal oydaşmalar sonucu belirlenecek öncelikler uyarınca takvimin yeniden yapılandırılmasında yarar görülmektedir. Alternatif bir çözüm olarak siyasi partiler arasında uzlaşa ve eşgüdüm oluşturularak farklı bir yasama prosedürü tesisi ile gerekli düzenlemelerin çıkarılmasına ilişkin sürecin hızlandırılması sağlanabilir.

Dikkat çekilmesi gereken diğer önemli bir husus da sürecin yapılandırılmasında toplumsal katılımın daha etkin bir biçimde kurgulanmasıdır. Avrupa Komisyonu, genişleme sürecinin önemli bir ayağı olarak iletişim stratejisine atıf yapmaktadır. Türkiye’nin de, yakın dönemde yaşanan gelişmelerin ve AB bünyesindeki tartışmaların kamuoyunda bulunduğu yankıların ışığında, AB projesinin Türkiye için yarattığı faydaları ve kazanımları geniş kitlelere anlatabilmek için daha katılımcı bir süreç işletmesi sonsuz yarar sağlayacaktır. Herhangi bir dönüşüm ya da yeniden yapılanma sürecinin son aşamasında, son derece kısıtlı bir zaman diliminde sağlanacak katkının verimli olması güçtür. Bunun için, kapsamlı bir strateji belirlenirken, sivil toplum örgütlerinin hazırlık sürecinin henüz ön aşamalarından itibaren çalışmalara dahil edilmeleri daha somut katkı sağlayabilmeleri bakımından faydalı olacaktır. Buna yönelik olarak, istişare ve çalışma grupları gibi kurumsal yapılanmalara gidilmesi uygun bir seçenek olabilir.

Sonuç olarak, Türkiye için hazırlanan eylem stratejisinin temelini oluşturması gereken ilkeler, IX. Kalkınma Planı benzeri, makro ekonomik çerçeve çizen programlara paralellik sağlayacak biçimde belirlenebilir. Türkiye ekonomisi 2001 krizi ertesinde yaşanan iktisadi toparlanma sürecini büyük ölçüde tamamlamış bulunmaktadır. Bugün Türkiye’nin en temel önceliği, 2002-2006 arasında sağlanmış olan yüksek büyüme performansının önümüzdeki dönemde sürdürülmesidir. AB’ye katılım perspektifinden bakıldığında, Türkiye’deki kişi başına düşen milli gelir düzeyinin AB ülkeleri ortalamasına yakınsaması doğrudan yüksek tempolu büyüme sürecinin sürdürülmesine bağlıdır. Bu sürecin kesintisiz devam edebilmesi için ise makro ve mikro alanlardaki reformların etkin bir şekilde hayata geçirilmesi gerekmektedir. Sağlanan görece istikrar ortamı artık orta ve uzun vadede karşılaşılabilecek yapısal sorunların üzerinde durulması için fırsat sunmaktadır.